

SUD TIBBIYOTI FANIDAN MUSTAQIL ISHLARNI BAHOLASH USULLARINI TASHKIL ETISH VA TAKOMILLASHTIRISH

**Oydinov Azizjon Ergashevich, Rajabov Shuxrat Yunusovich, Sultanova Norjon
Davletovna**

Xaldarov Davron Baxramovich.

Alfraganus University, Tashkent, Uzbekistan.

Annotatsiya. Mustaqil ish-o'qituvchining ko'rsatmasi va uslubiy rahbarligi ostida, lekin uning bevosita ishtirokisiz (o'qituvchining qisman bevosita ishtirokida, talabalar ishida yetakchi rolni qoldiradigan) darsdan tashqari (sinf) vaqtda bajariladigan talabalarning rejalashtirilgan o'quv, o'quv va tadqiqot, ilmiy - tadqiqot ishlari. Oliy o'quv yurti talabalarining mustaqil ishi talabaning o'quv va ilmiy faoliyatining muhim turi hisoblanadi. Talabalarning mustaqil ishi reytingli o'qitish texnologiyasida muhim rol o'ynaydi. Shu munosabat bilan Oliy o'quv yurtida o'qish hajmi va o'zaro ta'siri jihatidan deyarli bir xil bo'lgan ikkita qismni – o'quv jarayoni va o'z-o'zini o'rganish jarayonini o'z ichiga oladi. Shuning uchun TMI talabaning samarali va maqsadli ishiga aylanishi kerak.

Kalit so'zlar: sud tibbiyoti, mustaqil ta'lim, baholash mezonlari.

Ta'limni modernizatsiya qilish konsepsiyasi oliy ta'limning asosiy vazifalarini belgilaydi - "tegishli darajadagi va profildagi malakali xodimni tayyorlash, mehnat bozorida raqobatbardosh, malakali, mas'uliyatli, o'z kasbini yaxshi biladigan va tegishli faoliyat sohaslariga yo'naltirilgan, jahon standartlari darajasida mutaxassislik bo'yicha samarali ishlashga qodir, doimiy kasbiy o'sishga, ijtimoiy va kasbiy harakatchanlikka tayyor". Ushbu muammolarni hal qilish talabalarning o'quv materiallari bo'yicha mustaqil ishlarining rolini oshirmasdan, o'qituvchilarning mustaqil ishlash ko'nikmalarini rivojlantirish, talabalarning kasbiy o'sishini rag'batlantirish, ijodiy faoliyat va tashabbuskorlik uchun javobgarligini oshirmasdan mumkin emas. Jamiyat tibbiyot sohasidagi zamonaviy mutaxassisga juda keng talablarni qo'yadi, ular orasida bitiruvchilarning ma'lum talablarga ega bo'lishi muhim ahamiyatga ega Ko'nikmalar (vakolatlar) va turli manbalardan mustaqil ravishda bilim olish, olingan ma'lumotlarni tizimlashtirish, muayyan kasbiy vaziyatga baho berish qobiliyati. Bunday ko'nikmaning shakllanishi o'quv davrida talabalarning amaliy mashg'ulotlarda ishtirok etishi, nazorat topshiriqlari va testlarini bajarish, kurs ishlari va bitiruv malakaviy ishlarini yozish orqali amalga oshiriladi. Shu bilan birga, talabalarning mustaqil ishi butun o'quv jarayonida hal qiluvchi rol o'ynaydi.

TMIning maqsadlari va asosiy vazifalari.

TMI tashkil etish va amalga oshirishning etakchi maqsadi talabani o'qitish maqsadiga – oliy ma'lumotli mutaxassis tayyorlashga to'g'ri kelishi kerak. TMI tashkil qilishda bilim, ko'nikma va o'quv va ilmiy faoliyatni tashkil etish imkoniyatlarini egallash uchun mustaqil ishlash qobiliyatini shakllantirish muhim va zaruriy shartdir. Talabalarning mustaqil ishining maqsadi fundamental bilimlarni, kasbiy ko'nikmalarni va Profil (vakolatlar) bo'yicha faoliyat ko'nikmalarini, ijodiy, tadqiqot faoliyati tajribasini o'zlashtirishdir. Talabalarning mustaqil ishi mustaqillik, mas'uliyat va tashkilotchilikni rivojlantirishga, o'quv va kasbiy darajadagi muammolarni hal qilishda ijodiy yondashishga yordam beradi. Yuqoridagi vakolatlarni shakllantirish nuqtai nazaridan TMIning vazifalari quyidagilardan iborat:

- talabalarning olingan nazariy bilimlari va amaliy ko'nikmalarini tizimlashtirish va mustahkamlash;
- nazariy bilimlarni chuqurlashtirish va kengaytirish;
- normativ, huquqiy, ma'lumotnoma hujjatlari va maxsus adabiyotlardan foydalanish ko'nikmalarini shakllantirish;
- talabalarning bilim qobiliyatlari va faolligini rivojlantirish: ijodiy tashabbus, mustaqillik, mas'uliyat va tashkilotchilik;
- fikrlash mustaqilligini, o'z-o'zini rivojlantirish, o'zini takomillashtirish va o'zini o'zi anglash qobiliyatini shakllantirish;
- tadqiqot ko'nikmalarini rivojlantirish;
- seminarlarda, amaliy va laboratoriya mashg'ulotlarida, nazorat (va yakuniy malaka ishlarini) yozishda mustaqil mashg'ulotlar davomida to'plangan va olingan materialdan yakuniy testlar, imtihonlar, davlat yakuniy attestatsiyasi va mutaxassisning boshlang'ich akkreditatsiyasiga samarali tayyorgarlik ko'rish uchun foydalanish

Mustaqil ish turlari

Sud tibbiyoti fanidan o'quv jarayonida mustaqil ishning ikki (bir) turi(a) – o'qituvchi rahbarligida va sinfdan tashqari ishlar ajratiladi. Ushbu turdagi ishlarning yaqin aloqasi uni amalga oshirish natijalarining differentsiatsiyasi va samaradorligini ta'minlaydi va o'quv jarayonining tashkil etilishi, mazmuni, mantig'iga (fanlararo aloqalar, istiqbolli bilimlar va boshqalar) bog'liq: fan bo'yicha sinfdan mustaqil ish o'qituvchining bevosita rahbarligi ostida va uning topshirig'iga binoan o'quv mashg'ulotlarida amalga oshiriladi. Sinfdan tashqari mustaqil ish talaba tomonidan o'qituvchining topshirig'iga binoan amalga oshiriladi, ammo uning bevosita ishtirokisiz.

O'qituvchilar ishtirokisiz talabalarning mustaqil ishlarining asosiy turlari:

Talabalarining mustaqil ishini tashkil etish metodologiyasi o'rganilayotgan fanning tuzilishi, tabiati va xususiyatlariga, uni o'rganish soatlari hajmiga, talabalarining mustaqil ishlashi uchun topshiriqlar turiga, talabalarining individual fazilatlar va o'quv faoliyati sharoitlariga bog'liq.

Talabalarining mustaqil ishlarini tashkil etish jarayoni quyidagi bosqichlarni o'z ichiga oladi:

* tayyorgarlik (maqsadlarni aniqlash, dastur tuzish, uslubiy ta'minotni tayyorlash, uskunalarni tayyorlash);

* asosiy (dasturni amalga oshirish, ma'lumot qidirish, o'zlashtirish, qayta ishlash, qo'llash, bilimlarni uzatish, natijalarni qayd etish, ish jarayonini o'z-o'zini tashkil etish usullaridan foydalanish);

* yakuniy (natijalarning ahamiyatini baholash va tahlil qilish, ularni tizimlashtirish, dastur samaradorligini va ish usullarini baholash, mehnatni optimallashtirish yo'nalishlari bo'yicha xulosalar). Talabalarining mustaqil ishlarini tashkil etish: fakultet, kafedra, o'quv va uslubiy bo'limlar, o'qituvchi, kutubxona, universitetning elektron axborot - ta'lim muhiti va talabaning o'zi tomonidan ta'minlanadi.

Sud tibbiyoti fanidan talabalarining mustaqil ishlarini baholash mezonlari.

Vaziyatli muammoning echimini baholash uchun:

Agar muammo to'g'ri hal qilinsa, savollarga javoblar aniq shakllantirilsa, "a'lo" baho beriladi.

Malumot javobi talabaning nazariy jihatdan asosli qaroriga to'liq mos keladi. "Yaxshi" baho beriladi, agar muammo hal qilinsa, savollarga javoblar etarlicha aniq shakllantirilmagan.

Talabaning qarori odatda mos yozuvlar javobiga mos keladi, ammo nazariy jihatdan etarlicha asosli emas. Baholash "qoniqarli", agar muammo to'liq hal qilinmasa, javoblar echimning barcha zarur asoslarini o'z ichiga olmaydi.

Agar muammo hal qilinmasa yoki berilgan savollarga javob berishda qo'pol nazariy xatolar bo'lsa, "qoniqarsiz" baho beriladi

Abstraktlarni baholash uchun: Agar abstrakt dizaynning barcha talablariga javob bersa, keng bibliografik ro'yxat taqdim etilsa, "a'lo" baho beriladi. Inshoning mazmuni talabaning muammoga nisbatan asosli qarashlarini aks ettiradi. Mavzu har tomonlama ochib berilgan, talabaning ushbu asosiy manbalarni birlashtirish va umumlashtirish qobiliyati qayd etilgan, materialni taqdim etish mantig'i mavjud. Matnni tasviriy qo'llab-quvvatlash mavjud. Agar abstrakt dizaynning barcha talablariga javob bersa, etarli bibliografik ro'yxat taqdim etilsa, "yaxshi" baho beriladi.

Inshoning mazmuni talabaning muammoga asosli qarashlarini aks ettiradi, ammo muammoning o'ziga xos qarashlari yo'q. Mavzu har tomonlama ochib berilgan,

materialni taqdim etish mantig'i mavjud. Agar abstrakt dizayn talablariga to'liq javob bermasa, etarli bibliografik ro'yxat taqdim etilmasa, baholash "qoniqarli" bo'ladi.

Muammoni ko'rib chiqish argumenti etarlicha ishonarli emas va muammoning hozirgi holatini to'liq qamrab olmaydi. Shu bilan birga, materialni taqdim etish mantig'i mavjud. Agar Referat mavzusi oshkor qilinmasa, ish mavzusi bo'yicha ishonchli dalillar bo'lmasa, Referat mavzusini ochib berish uchun etarli bo'lmagan adabiy manbalardan foydalanilsa, "qoniqarsiz" baho beriladi.

Taqdimotlarni baholash uchun: Agar tarkib qat'iy ilmiy bo'lsa, "a'lo" baho beriladi. Illyustratsiyalar (grafik, musiqiy, video) ma'lumotlarning matnli qismini idrok etish ta'sirini kuchaytiradi. Imlo, tinish belgilari, stilistik xatolar yo'q. Raqamli ma'lumotlar to'plamlari grafikalar va diagrammalar bilan tasvirlangan va eng mos shaklda. Ma'lumotlar dolzarb va zamonaviydir. Matndagi kalit so'zlar ta'kidlangan.

Agar tarkib umuman ilmiy bo'lsa, "yaxshi" baho beriladi. Rasmlar (grafik, musiqiy, video) matnga mos keladi. Imlo, tinish belgilari, stilistik xatolar deyarli yo'q. Raqamli ma'lumotlar to'plamlari grafikalar va diagrammalar bilan tasvirlangan. Ma'lumotlar dolzarb va zamonaviydir. Kalit so'zlar matn ta'kidlangan.

Agar tarkib ilmiy elementlarni o'z ichiga olsa, "qoniqarli" baho beriladi. Rasmlar (grafik, musiqiy, video) ba'zi hollarda matnga mos keladi. Imlo, tinish belgilari, stilistik xatolar mavjud. Raqamli ma'lumotlar to'plamlari ko'pincha grafikalar va diagrammalar bilan tasvirlangan. Ma'lumotlar dolzarb va zamonaviydir. Matndagi kalit so'zlar ko'pincha ta'kidlangan.

Agar tarkib ilmiy bo'lmasa, "qoniqarsiz" baho beriladi. Rasmlar (grafik, musiqiy, video) matnga mos kelmaydi. Ko'p imlo, tinish belgilari, stilistik xatolar. Raqamli ma'lumotlar to'plamlari grafikalar va diagrammalar bilan tasvirlanmagan. Ma'lumotlar dolzarb va zamonaviy ko'rinmaydi. Matndagi kalit so'zlar ta'kidlanmagan.